

Białystok, 19.09.2026 r.

Prof. dr hab. Piotr Niczyporuk
Katedra Nauk Historyczno-Prawnych,
Teorii i Filozofii Prawa
oraz Komparatystyki Prawniczej
Wydział Prawa
Uniwersytet w Białymstoku

UNIWERSYTET GDAŃSKI

RPW/48555/2026 N
Data: 2026-10-01

Recenzja w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych dr
Marii Magdaleny Lewandowicz

sporządzona stosownie do uchwały

Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego nr 59/2026 z dnia 27 kwietnia 2026 r. podjęta na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1571, dalej: „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”) w związku z § 29 ust. 1 Statutu Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 13 czerwca 2019 r. § 3 ust. 1 pkt 2 oraz § 14 załącznika do uchwały nr 13/23 Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 2 marca 2023 roku w sprawie Procedury nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego ze zm. w Uniwersytecie Gdańskim w zw. z art. 221 ust. 14 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce i na podstawie art. 221 ust. 8 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

1. Sylwetka Kandydatki.

Maria Magdalena Lewandowicz ukończyła studia prawnicze w 2007 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. W tym samym roku stała się absolwentką Szkoła Prawa Niemieckiego organizowanej przez Uniwersytet w Kolonii oraz Uniwersytet Gdański oraz uzyskała Certificate in Advanced English ESOL Examinations University of Cambridge. Od 2008 r. posiada Kleines Deutsches Sprachdiplom. Stopień doktora nauk prawnych uzyskała w dniu 27 czerwca 2011 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „E-hazard. Studium

SCN/21/2026
ID: 02380300003025

z komparatystyki prawniczej”. Promotorem pracy doktorskiej był Prof. dr hab. Zdzisław Brodecki, a recenzentami: Prof. dr hab. Maria Królikowska-Olczak i dr hab. Andrzej Powałowski, Prof. UG. Od października 2011 r. pracuje jako adiunkt w Katedrze Historii Prawa Uniwersytetu Gdańskiego. W 2025 r. otrzymała Nagrodę Rektora monografię „Szwajcarski Kodeks Cywilny. O metodach unifikacji i kodyfikacji prawa cywilnego w Szwajcarii na przełomie XIX i XX wieku”, C.H. Beck, Warszawa 2024. Habilitantka pracę naukową łączy z praktyką prawniczą. Od 2023 r. jest adwokatem w ramach Pomorskiej Izby Adwokackiej oraz referentem do spraw konsularnych w Konsulacie Honorowym Republiki Austrii w Gdańsku. Trzeba podkreślić, że to praktyka prawnicza miała niewątpliwie pozytywny wpływ na dojrzałość rozważań w merytorycznej części monografii habilitacyjnej.

Habilitantka, zgodnie z zainteresowaniami naukowymi, prowadziła różnorodne zajęcia z szeroko rozumianych przedmiotów historycznoprawnych: historia państwa, historia hazardu, historia myśli ustrojowo-administracyjnej i socjologiczno-ekonomicznej, historia administracji, historia administracji do 1944 r., doktryny prawne. Warto podkreślić, iż dla studentów na kierunku Rosjoznawstwo realizowała przedmiot publiczne i prywatne prawo rosyjskie, zaś dla studentów na kierunku Zarządzanie - prawo z elementami ochrony własności intelektualnej oraz prawo pracy i podstawy administracji personalnej. Warto podkreślić, że realizowała je w różnorodnych formach dydaktycznych a w szczególności w postaci wykładów czy ćwiczeń.

Jestem nauczycielem akademickim ponad 30 lat i nie ukrywam, że aktywność dydaktyczna Habilitantki zaimponowała mi w wysokim stopniu. Przygotowanie do tak zróżnicowanego wachlarza przedmiotów, odległych od siebie pod względem merytorycznym, wymagała na pewno olbrzymiego nakładu pracy.

Na podkreślenie zasługuje, że Habilitantka była członkiem Komitetów Organizacyjnych *Fourth Biennial Conference of the European Society for Comparative Legal History Culture, Identity and Legal Instrumentalism* (Gdańsk – Gdynia 2016; 140 uczestników), a także *Networks – Cooperation – Rivalry, Fourth Biennial Conference of the Medieval Central Europe Research Network* (MECERN), [Gdańsk 2021, 205 uczestników].

Za istotną działalność na rzecz popularyzacji nauki należy uznać wykład z dnia 21 lutego 2018 r., który Habilitantka przeprowadziła wykład w II Liceum Ogólnokształcącym im Dr. W. Pniewskiego w Gdańsku na temat „Demokracja” w trakcie którego omówiła założenia filozoficzne Alexisa de Tocquevilla, które stały się perspektywą badawczą dla analizy ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o Zgromadzeniach z punktu widzenia przepisów

o zgromadzeniach cyklicznych. Także w dniu 18 kwietnia 2018 r. przeprowadziła wykład popularyzujący naukę historii prawa w tej samej placówce edukacyjnej na temat „O trzech rodzajach władz – Monteskiusz” w trakcie którego omówiła teorię podziału władzy jako przyczynek do dyskusji nad Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Po wykładach przeprowadzona została dyskusja z uczestnikami wykładów.

Habilitationka była współorganizatorem ogólnopolskiej Olimpiady Historyczno-Prawnej im. Prof. Michała Szczanieckiego dla studentów prawa, której finał odbył się 22 maja 2025 r. na WPiA UG. Jej wkład w to przedsięwzięcie obejmował przygotowanie zestawu pytań i kazusów dla finalistów i przeprowadzenie finału konkursu w ramach panelu „Historia prawa prywatnego”. Wspierała inicjatywę koła naukowego studentów prawa ELSA w przygotowaniu i realizacji pokazowego „procesu o czary” w ramach wydarzenia Dni Edukacji Prawniczej poprzez nakreślenie w trakcie zajęć podstaw źródłowych procesów o czary w Europie i najważniejszych zagadnień procesowych, następnie tłumaczyła uczniom i studentom podejmowane przez nich czynności procesowe w trakcie odgrywania symulacji.

Wraz z dr Piotrem Kitowskim i dr Dawidem Michalskim nawiązała współpracę z dr Rigó Balazs z Wydziału Prawa Uniwersytetu Eötvös Loránd w Budapeszcie, w efekcie której w dniach 12-26 kwietnia 2026 roku zostanie zrealizowany pobyt dydaktyczny w ramach programu Erasmus+. W trakcie pobytu Habilitationka wygłosi 4 wykłady dla studentów studiów magisterskich: 1) The Philosophy of Friedrich Carl von Savigny and the Codification of Swiss Law in the 19th Century 10; 2) The Reform of Inheritance Law in Switzerland in the 19th Century; 3) Alexis de Tocqueville’s Concept of Democracy and the Law of Assembly; 4) Marital property regime. How Switzerland emancipated women by subjecting them to their husband’s authority.

Habilitationka pozostaje członkiem European Society for Comparative Legal History. We wrześniu 2012 r. (dwa tygodnie), odbyła ona pobyt studyjny na Ludwig-Maximilians-Universität München Juristische Fakultät, Niemcy, w trakcie którego gromadziła materiały naukowe dotyczące ewolucji prawa prywatnego w Niemczech i Szwajcarii w XIX wieku. Ponadto na przełomie sierpnia i września 2016, przez cztery tygodnie, wzięła udział w warsztatach naukowych pod tytułem „Die Quellen des ZGB und das Privatrecht für den Kanton Zürich” zorganizowanych przez kierownik Institut Für Rechtsgeschichte prof. Ordinaria Sibylle Hofer, w trakcie których zaprezentowała założenia podjętych badań nad Szwajcarskim kodeksem cywilnym. Następnie odbyła trzy kwerendy w Eidgenössische Bundesarchiv w Bernie (Szwajcarskie Archiwum Narodowe w Bernie) i w Juristische

Bibliothek Universität Bern w listopadzie 2018 (2 tygodnie), we wrześniu 2022 (2 tygodnie) i styczniu 2023 (1 tydzień) w ramach których gromadziła materiał źródłowy i dostępną literaturę przedmiotu w zakresie badań nad szwajcarskim kodeksem cywilnym.

2. Ocena osiągnięcia naukowego – monografii „Szwajcarski kodeks cywilny. O metodach unifikacji i kodyfikacji prawa cywilnego w Szwajcarii na przełomie XIX i XX wieku”, C.H. Beck, Warszawa 2024, ss. 351.

a) Problematyka badawcza.

Autorka zajęła się bardzo interesującą tematyką Szwajcarskiego kodeksu cywilnego (dalej: „ZGB”) w aspekcie metod unifikacji i kodyfikacji prawa cywilnego w Szwajcarii na przełomie XIX i XX wieku. Można ją uznać za jeden z obszarów szeroko rozumianej cywilistyki, ale szczególnie trudny, gdyż obok wiedzy historycznej wymaga on gruntownego wykształcenia prawniczego. Warto podkreślić, że monografia jest pierwszym w polskiej literaturze kompleksowym opracowaniem poświęconym szwajcarskiemu kodeksowi cywilnemu. Publikacja pokazuje metody unifikacji prawa w środowisku zróżnicowanym pod względem kultury, tradycji, języka, religii i pod względem poziomu rozwoju gospodarczego. Z uznaniem przyjmuję wybór tej problematyki przez Marię Magdalenę Lewandowicz. Jej monografia wypełnia lukę badawczą i należy mieć nadzieję, że zostanie dostrzeżona i doceniona w dorobku światowej cywilistyki.

b) Konstrukcja pracy.

Podział monografii na sześć rozdziałów oparty został na kryterium merytorycznym. Rozdział I pt. *Ustrój i prawo Szwajcarii w XVI-XIX w.* ma charakter wprowadzający. Swoje badania Habilitantka rozpoczęła od zwięzłego zarysowania historii ustroju Szwajcarii i jej drogi od związku państw do państwa związkowego. W dalszej kolejności przedstawiła rozwój prawa prywatnego w Szwajcarii od XVI do XIX w., obejmujący naukę prawa, ustawodawstwo kantonalne, w tym ustawodawstwo cywilne kształtowane pod wpływem francuskiego Code Civil, austriackiego ABGB i rodzimego kodeksu prawa prywatnego kantonu Zurychu pióra Johanna Caspara Bluntschliego. Szkoda, że każdy z trzech podrozdziałów rozdziału 1.2.2. zaczyna się tak samo od sformułowania „w kręgu”. Dalej znajdują się rozdziały dotyczące tytułu wstępnego (s. 65–92), prawa osobowego i rodzinnego (s. 93–152), prawa małżeńskiego (s. 153–223), prawa spadkowego (s. 225–283) i prawa rzeczowego (s. 285–329).

Strukturę opracowania uzupełnia wstęp, w którym Habilitantka przedstawiła przedmiot, stan i cel badań, problemy badawcze. Omówiła także wykorzystaną literaturę naukową oraz zastosowane metody badawcze. We wnioskach Autorka dokonała rekapitulacji osiągniętych rezultatów badawczych. To ważna zaleta dokumentowania pracy naukowej, chociaż niektóre stwierdzenia wyraźnie nawiązują do ocen znanych już czytelnikowi, zawartych wcześniej w treści rozważań. Niezbędne elementy techniczne to: wykaz literatury, wykaz skrótów i indeks rzeczowy. Brakuje mi jednak indeksu osobowego, ten na pewno ułatwiłby czytelnikowi uważną lekturę monografii.

Na koniec tego punktu recenzji wskażę na drobne uchybienie. Winny w pierwszym rozdziale znaleźć się rozważania odnośnie do wpływu dorobku prawa rzymskiego na skodyfikowane prawo szwajcarskie i ujęte w odrębną jednostkę redakcyjną.

c) Metody badawcze.

Autorka we wstępie nie zadeklarowała wykorzystania metod badawczych. Jednakże lektura monografii pozwala na wyodrębnienie metody analitycznej, dogmatycznej, prawnoporównawczej oraz pomocniczo sprawozdawczej. Główny wywód w poszczególnych rozdziałach opiera się na zrelacjonowaniu treści materiałów kodyfikacyjnych. Brakuje szerszego zastosowanie metody analitycznej polegającej na uważnej lekturze i obiektywnej krytyce artykułów naukowych czy monografii, która pozwoliłaby na szersze spojrzenie na ZGB. Doceniam także zastosowanie metody prawnoporównawczej. Habilitantka wykorzystała metodę aksjologiczną i historycznoprawną, która pozwoliła ukazać wartości społeczne i polityczne przyświecające kodyfikatorom w pracach nad ustawą. Wsparła się także metodą systemową, za pomocą której ukazała stan ustawodawstwa szwajcarskiego w czasie przystępowania do prac kodyfikacyjnych.

d) Źródła i literatura.

Praca oparta została na źródłach drukowanych oraz w większości obcojęzycznej literaturze naukowej, które obejmują około 120 publikacji. Ponad 60 stanowią książki, ponad 30 artykuły w czasopiśmie a 9 akty normatywne (s. 341-347). Niekiedy zacytowane w pracy publikacje zostały dobrane dość przypadkowo. Chociażby odwołując się do konstrukcji rzymskich legatów powołuje się jedynie na „E. Loska, Legat w prawie rzymskim, ZP UKSW 2003, t. III, nr 1, s. 70” (s. 228, przyp. 15), abstrahując od sposobu zacytowania tego artykułu, pomijając chociażby takie dzieła jak: B. Biondi, *Successione testamentaria e donazioni*, Milano 1955; G. Scherillo, *Appunti sulla differenza tra eredita e legato*, „Archivio Giuridico”

172 (1967), s. 3-21 czy B. Szolc-Nartowski, *Wola dziedzica a treść legatu w prawie rzymskim*, „Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały” 2 [23] (2018), s. 91-104. Nie wiem czy dobrym pomysłem był podział wykazu literatury na trzy części: książki, artykuły w czasopismach i akty normatywne. Dziwi nieco fakt, że Autorka nie sięgnęła do publikacji S. Hofer, *Eugen Huber. Vordenker des Schweizer Zivilrechts*, Zürich 2023.

e) **Inne uwagi.**

Dość pozytywnie oceniam warstwę merytoryczną rozprawy. Wywody Habilitantki stoją na dobrym poziomie. Wykazała się kompetencjami prawniczymi analizując i interpretując przepisy prawne. Kodeks cywilny z 1907 r. niewątpliwie stanowi zwieńczenie epoki wielkich kodyfikacji ale również żywy pomnik szwajcarskiego prawa. Zasadnie Habilitantka wyraża podziw dla tej kodyfikacji, który znajduje swoje uzasadnienie zwłaszcza w warstwie legislacyjno-technicznej i w organizacji prac kodyfikacyjnych. Autorka udowodniła swoją wiedzę historycznoprawną przy omawianiu okoliczności powstawania prawa cywilnego w Szwajcarii na przełomie XIX i XX wieku. Natomiast omawiając poszczególne instytucje prawne ZGB zagadnienia dogmatyczne stanowią dominującą warstwę rozważań.

Obowiązkiem recenzenta jest jednak także zwrócenie uwagi na dostrzeżone błędy, czy usterki. Za mankament uważam niektóre zabiegi translatorskie Habilitantki. Zdecydowała się ona przełożyć art. 1 ust. 3 ZGB w następujący sposób: „Stosuje się przy tym uznaną doktrynę i jurysprudencję” (s. 66). „Jurysprudencja” w polskim języku prawniczym oznacza naukę prawa, zaś „doktryna” to pogląd na prawo, jego główne instytucje, rozwój i funkcje społeczne oraz ocena obowiązującego prawa i postulaty jego ewentualnych zmian. Zatem przekład Habilitantki może budzić pewne wątpliwości terminologiczne. Autorka monografii używa terminu *Grundpfandverschreibung* jako „zapisu zastawniczego” (s. 292), a w innym miejscu jako „zastawu” (s. 301) nie decydując się na jednolitą terminologię. Zabieg ten nie jest odosobniony, gdyż słowo *Schuldbrief* przetłumaczone zostało jako „list dłużny”, a także jako „weksel” (s. 293). Także używa terminu „wschodnio-szwajcarski weksel”, bez bliższych wyjaśnień w tym zakresie (s. 294), czym ta forma zobowiązania wekslowego się wyróżnia. Także zdanie „zastaw na nieruchomości będzie ustanawiany w formie zapisu zastawnego, renty lub weksla” (s. 294) może budzić pewne wątpliwości interpretacyjne. Brak też w monografii wyjaśnień odnośnie do instytucji prawnych zbiorowo określonych przez Autorkę jako służące „korzystaniu z mobilizacji kapitału” (s. 288, s. 337). Będę

zainteresowany wyjaśnieniami Habilitantki w tym zakresie w trakcie kolokwium habilitacyjnego.

Wskażę także na pewne wątpliwości, których nie uważam za błędy merytoryczne, ale być może za niedopatrzienia w stosunku do dat, czy nazewnictwa. Na przykład na s. 14 mamy stwierdzenie, że założony w 1878 r. Instytut Polityczny w Bernie odgrywał szczególną rolę w „okresie przypadającym na koniec XVIII w. i wiek XIX”. Czy rzeczywiście działał w końcu XVIII wieku? Przywołane w tekście „rozporządzenia”(s. 249, s. 254) powinny zostać zastąpione formą „rozrządzenia”, gdyż bardziej właściwą formą będą właśnie rozrządzenia na wypadek śmierci. Habilitantka winna wybrać jedną z form „zapisobierca” (s. 283) czy „zapisobiorca” (s. 250), chociaż druga wydaje się bardziej poprawna. Także w monografii znajduje się stwierdzenie, że po spadkodawcy raz dziedziczy „wspólnota” (s. 240), a innym razem „gmina” (s. 244).

Zupełnie inny charakter (polemiczny, ale koncyliacyjny) mają inne moje uwagi w stosunku do ocen sformułowanych przez Autorkę monografii. Nie można zgodzić się z oceną, że celem XVIII-wiecznych kodeksów cywilnych było „zachowanie norm prawa krajowego przed wpływami prawa rzymskiego i wszelkich innych wpływów obcych” (s. 20). Idea kodyfikacji prawa cywilnego rozwinęła się w XVIII w. pod wpływem myśli oświeceniowej połączonej z doktryną prawa natury. Z tych inspiracji filozoficznych i przy wykorzystaniu przede wszystkim norm prawa rzymskiego powstała nowoczesna kodyfikacja prawa cywilnego, jaką był francuski Kodeks Napoleona z 1804 r. W XIX i XX w. skodyfikowane zostały niemal wszystkie systemy prawa cywilnego w Europie¹.

Natomiast uwaga, że „prawo rzymskie nie zostało w Szwajcarii recypowane *in complexu*, choć jego ślady można było odnaleźć w uregulowaniu poszczególnych instytucji, szczególnie z obszaru prawa spadkowego, czy prawa zobowiązań” może budzić pewne wątpliwości. Co prawda w Szwajcarii oficjalnie recepcji prawa rzymskiego nie było. Jednakże kształceni w Bolonii studenci, po powrocie do swych krajów, obejmowali funkcje w urzędach miejskich, sądownictwie, adwokaturze, notariacie czy w służbie dyplomatycznej. Zatem prawo rzymskie w Szwajcarii aż do XVI w. cieszyło się równym co w Rzeszy powodzeniem. Dopiero odcięcie sądownictwa od judykatury Sądu Kameralnego, izolacjonizm miast i brak napływu kadr prawniczych spowodował odwrót ku prawu rodzimemu. Ponadto zerwały się

¹ Por. Z. Radwański, *Kodyfikacja prawa cywilnego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 71, 2009, z. 2, s. 131.

też więzi naukowe z uniwersytetami niemieckimi². Pomimo tego dorobek prawa rzymskiego znalazł swoje miejsce w prawie szwajcarskim. Została wykorzystana tradycja romanistyczna zarówno przy wykładach prawa rodzimego, jak i dla unowocześnienia praktyki sądowej. Owe „ślady” to jednak jedna z form recepcji prawa rzymskiego.

Na pochwałę zasługuje korekta redakcyjna. Natknąłem się na drobne błędy literowe, które wskazują tylko na potrzeby ewentualnego następnego wydania recenzowanej monografii.

f) **Konkluzje.**

Wskazane wyżej w recenzji uwagi nie przekreślają zalet rozprawy. Praca stanowi istotny, największy jak dotąd, wkład do badań nad metodami unifikacji i kodyfikacji prawa cywilnego w Szwajcarii na przełomie XIX i XX wieku, których finalnym efektem był Szwajcarski kodeks cywilny. Autorka dołączyła więc do grona współczesnych historyków prawa oraz doktryn politycznych i prawnych ale także przedstawicieli dyscyplin prawnych dogmatycznych, którzy z długiej już perspektywy dziejowej analizują i oceniają ustrój i prawo Szwajcarii. Ta dynamicznie rozwijająca się refleksja prawnicza stanowi moim zdaniem absolutnie niezbędne uzupełnienie dominującej dotychczas narracji politologicznej.

3. Pozostały dorobek naukowy Doktor Marii Magdaleny Lewandowicz.

Aktywność naukowa Habilitantki była moim zdaniem typowa dla uczonych zajmujących się naukami społecznymi i humanistycznymi w naszym kraju (mam tu na myśli organizację szkolnictwa wyższego, obowiązki dydaktyczne nauczycieli akademickich zatrudnionych na wyższych uczelniach, system pozyskiwania grantów badawczych). Doktor Maria Magdalena Lewandowicz odnalazła się w tych realiach w sposób zadowalający.

Szczegółowy wykaz osiągnięć naukowo-badawczych został umieszczony w załączniku nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego. Obejmuje on w sumie 30 recenzowanych publikacji naukowych, w tym publikacje w języku angielskim i niemieckim, 21 wystąpień na konferencjach naukowych, w tym w Grecji, w Wielkiej Brytanii, na Węgrzech, we Francji, Portugalii i w Australii, gdzie Habilitantka wygłosiła referat jako jeden z pięciu zaproszonych naukowców z Europy, a wyjazd był współfinansowany w ramach

² K. Sójka-Zielińska, *Stulecie Kodeksu cywilnego szwajcarskiego*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 64, 2012, z. 2, s. 30.

stypendium Uniwersytetu Melbourne. Ta statystyka ilościowa nie budzi żadnych zastrzeżeń, trzeba więc przejść do oceny merytorycznej.

Pierwszy nurt badań naukowych to kontynuacja tematyki rozprawy doktorskiej. Habilitantka prowadziła badania nad funkcjonowaniem rynku hazardu internetowego ze szczególnym uwzględnieniem problemów regulacyjnych w obszarze Unii Europejskiej. Poza książką *E-hazard. Studium z komparatystyki prawniczej* wydanej nakładem wydawnictwa C.H. Beck, opublikowała następujące artykuły i rozdziały w publikacjach zbiorowych: *Poker w świetle ustawy o grach hazardowych i regulacji Unii Europejskiej*, „Studia Prawa Publicznego” 2 (46), 2024, s. 59-74 (we współautorstwie z Markiem Kacprzakiem); *Wybrane aspekty nowelizacji ustawy o grach hazardowych*, „Europejski Przegląd Sądowy” 8, 2017, s.14-21; *Hazard internetowy a sport* [w:] *Prawo. Sport. Finanse: regulacje prawne jako instrument optymalizujący zarządzanie sportem*, K. Wróbel, M. Walczak (red.), Warszawa 2016, s. 43-53; *E-hazard* [w:] *Wielka encyklopedia prawa*, t. 3, *Prawo Unii Europejskiej*, B. Hołyst, R. Hauser, Z. Brodecki (red.), Warszawa 2014, s. 59; *Ustawa o grach hazardowych w świetle norm unijnych*, „Europejski Przegląd Sądowy” 6, 2012, s. 24-27; *Gry losowe*, [w:] *Europa przedsiębiorców*, Z. Brodecki (red.), Warszawa 2011, s. 162-168. O jakości przeprowadzonych badań przez Habilitantkę świadczy ilość orzeczeń powołujących się na publikacje jej autorstwa.

Drugim kierunkiem badawczym była problematyka związana z wykonywaniem zawodu adwokata i radcy prawnego i ich przyszłości. W tym obszarze wydała dwie publikacje: *Etyka i deontologia zawodów adwokata i radcy prawnego w Polsce i zawodu adwokata w Niemczech*, „Studia Prawa Publicznego” 1 (49), 2025, s. 65-84 (współautor T. Chyrek); *Gloss on the Judgment of Court of Justice of the European Union of 19 February 2002, Case C-309/99, J.C.J. Wouters, J.W. Savelbergh and Price Waterhouse Belastingadviseurs BV v. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten, Intervener Raad van de Balies van de Europese Gemeenschap* (współautor A. Piwowarczyk), „Studia Prawa Publicznego” 1 (49), 2025, s. 149-162.

Trzeci najważniejszy nurt eksploracji naukowej Habilitantki wiąże się z ruchem kodyfikacyjnym w Szwajcarii. W tym obszarze zostały opublikowane rozdziały w monografiach naukowych. Należy wskazać na: *The “codification moment”: an attempt to define factors of effective law reform illustrated with the example of the Swiss Civil Code of 10 December 1907*, [w:] *The philosophy of legal change: theoretical perspectives and practical processes*, M. Chmieliński, M. Rupniewski (red.), New York, Routledge 2020, s.171-182 oraz *Władza, czy naród? – przesłanki reformy prawa prywatnego w Szwajcarii w XIX w.*, [w:]

Miasto i państwo na przestrzeni dziejów: studium historyczno-prawne: księga jubileuszowa z okazji czterdziestopięciolecia pracy naukowej oraz 70. urodzin Profesora Tadeusza Maciejewskiego, M. Gałędek (red.), Warszawa 2020, s. 381-390. W ramach tego nurtu badawczego opublikowała również *Anwendung und Ausübung des Rechts im Lichte des Art. 1 bis 7 des Schweizerischen Zivilgesetzbuches aus rechtshistorischer Perspektive*, „Rechtskultur“ 11, 2022, s. 27-56; *Kodeks cywilny kantonu Berna (1824-1830) i jego wpływ na przemiany społeczne i ustrojowe*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 13, 2020, nr 2, s. 153-168; *Jak uczynić niemożliwe możliwym? Refleksje nad unifikacją prawa spadkowego w Szwajcarii w XIX w.*, „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 12, 2019, nr 4, s. 537-553 czy *Geneza i znaczenie Kodeksu Prawa Prywatnego Kantonu Zurychu dla kodyfikacji prawa prywatnego w Szwajcarii na przykładzie prawa spadkowego*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 69, 2017, nr 2, s. 63-87. Istotnymi są również artykuły: *O prapoczątkach ruchu kodyfikacyjnego w Szwajcarii w XVIII w. w świetle traktatu Johanna Jakoba von Leua*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 68, 2016, nr 2, s. 129-145; *On the universalist heritage in the codification of private law in Poland and Switzerland in the 19th and 20th century*, „Journal on European History of Law” 7, 2016, nr 1, s. 115-124; *Friedrich Ludwig Keller i Nowe teorie w wymiarze sprawiedliwości Zurychu (Die Neuen Theorien in der Zürcherischen Rechtspflege)*, „Studia Historyczne” 58, 2015, nr 1, s. 41-54 czy *Prawo handlowe w szwajcarskim Kodeksie zobowiązań*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 66, 2014, nr 1, s. 91-104.

Ciekawymi publikacjami związanymi z tym obszarem naukowym są: *Kongres wiedeński a budowa współczesnego ustroju Konfederacji Szwajcarskiej*, [w:] *Idee, normy i instytucje kongresu wiedeńskiego - 200 lat później - perspektywa prawnomiędzynarodowa*, J. Menkes [i in.] (red.), Warszawa 2016, s. 563-576 czy *Wymiar sprawiedliwości w Kantonie Zurychu w okresie regeneracji (1814-1848)*, [w:] *Sądownictwo w Europie w XIX i XX wieku*, E. Leniart, R. Świrgoń-Skok, W. P. Wlaźlak (red.), Kraków 2016, s. 9-22.

Publikacje te stanowiły solidne przygotowanie do opracowania monografii habilitacyjnej.

Poza tym chciałbym zwrócić uwagę na szerokie horyzonty pracy naukowej Doktor Marii Magdaleny Lewandowicz. Obok wskazanych wyżej głównych nurtów zajęła się także nauką i nauczaniem historii prawa. Wspólnie z T. Maciejewskim, M. Gałędkiem, P. Kitowskim, A. Klimaszewską, M. Michalakiem, D. Michalskim oraz J. Dawid, Wałdochem opublikowała artykuł: *Aktualne kierunki badań w Katedrze Historii Prawa Uniwersytetu Gdańskiego*, „Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego” 19, 2016, s. 363-373 oraz *Nauka i nauczanie historii prawa w wybranych państwach świata*, „Aequitas” 3, 2015, s. 68-98. Także

napisała ciekawą publikację: *Is there a Polish legal tradition? - on the margins of considerations regarding the 1933 Code of Obligations*, „Journal on European History of Law” 8, 2017, nr 2, s. 72-76.

Wspólnie z H. Wolską Hanna zajęła się istotnym problemu współczesnego prawa w artykule: *Małoletni przedsiębiorcy w handlu internetowym: Polska - Niemcy - Czechy*, „Forum Akademickie” 31, 2024, nr 12, s. 66-69.

Na uwagę zasługują noty: *Patrimonial monarchy (476 CE to the twelfth and thirteenth centuries) - The Holy Roman Empire* (s. 66-67); *Estates Monarchy – The Holy Roman Empire* (s. 82-87); *Absolute and post-absolute monarchies (sixteenth to nineteenth centuries) - Enlightenment absolutism - Prussia* (s. 103-104); *Absolute and post-absolute monarchies (sixteenth to nineteenth centuries) - Enlightenment absolutism - Austria* (s. 104-106); *Post-absolute systems - Austria* (s.108); *Post-absolute systems - Prussia* (s. 109-110); *Constitutional states (up to 1939) - Monarchies - Conservative Monarchies - Germany and Austria - Hungary* (s.140-146); *Constitutional states (up to 1939) - Republics - The Weimar Republic* (s.163-164); *Constitutional states (up to 1939) - Totalitarian states - The Third Reich*, (s.172-173) w ramach publikacji *General history of the state and of law*, T. Maciejewski Tadeusz (red.), *Law: The Basic Concepts*, Gdańsk, Warszawa 2019.

Dorobek naukowy Doktor Marii Magdaleny Lewandowicz poza podstawowym osiągnięciem naukowym – monografią *Szwajcarski Kodeks Cywilny. O metodach unifikacji i kodyfikacji prawa cywilnego w Szwajcarii na przełomie XIX i XX wieku* obejmuje różne formy publikacji: monografia, artykuły w czasopismach naukowych, rozdziały w monografiach, noty. Są wśród nich są artykuły w języku angielskim i niemieckim.

4. Wnioski końcowe.

W podsumowaniu chciałbym stwierdzić, że zarówno monografia, która została wskazana jako główne osiągnięcie naukowe, jak i wcześniejszy dorobek Pani Doktor Marii Magdaleny Lewandowicz zasługują na pozytywną ocenę. Doceniam także Jej aktywność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską i oświadczam, że po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych spełniła Ona kryteria określone w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: w szczególności posiada stopień doktora, posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym monografię naukową wydaną przez wydawnictwo ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a,

a ponadto wykazała się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Na tej podstawie wnoszę o dopuszczenie Pani Doktor Marii Magdaleny Lewandowicz do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Piotr Niczyporuk

